

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

74. An, & qualiter sufficiat ad dispensandum nobilitas & claritas generis, ac præcepuè sola, ubi est absque literatura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

4. Respondeo ad secundum secundò: has causas reduci ad duo capita; nimirum justam necessitatem, & piam Ecclesie utilitatem. Azor, p. 2. l. 6. c. 12. q. 1. Et ne præter hæc duo capita assignari videantur & alia, cum iis ipsis SS. Canonibus, v. g. c. de multa. dicitur, ob nobilitatem & literaturam posse à Papa concedi uni plura: & in *extrav. Execrabilis*, Cardinalibus, filiis regum &c. posse concedi plura; dicendum est sic Abb, in *cit. c. de multa. n. 5. & 7.* plura non concedi nobilibus aut literatis principaliter & præcisè ob eorum privatam bonum & commodum, sed ob communem Ecclesiarum salutem & utilitatem; quia nobiliores, potentiores, & magis literati eo ipso solent Ecclesiis, quibus præfunt, aptiores esse: atque ita spectando in hoc, indirectè saltem, vel potius ultimato utilitatem Ecclesie, non sunt nisi dicta capita duo iustarum causarum dispensationis. Azor, *loc. cit. Hurt. loc. cit. §. 7. n. 7. & seq.* citans pro hoc Felin. in *c. si quando. de rescrip. Nav. ibid. except. 16. n. 5.* Barbos. &c. idem est dum in *c. tali. 1. q. 7.* assignatur tertia causa, nimirum prærogativa meritorum (intelligit tam præteritorum, quam futurorum) consistit namque dicta prærogativa in ipsa illa generis nobilitate, potentia, dignitate personæ, egregia literaturâ, industriâ, prudentiâ, virtute, Azor, *ibid. q. 2.* Quòdque hic dictum de beneficiis aliàs non incompatibilibus ratione curæ animarum, residentia, voluntatis testatorum &c. id idem, tamen si forent beneficia exigentia residentiam, de jure vel de voluntate testatoris, aut aliàs jure Canonico vel divino incompatibilia, dicendum; de iis enim eriam loquuntur dicta jura has causas assignantia, & sentiunt AA. uti & alii passim (idque hic meminisse sit satis, ne de hoc iterum §. sequentibus necesse sit instituires questionem) nam hæc sunt justificata & prudentia motiva, quibus motus Papa evacuans omnem turpitudinem à sua distributione (quâ aliàs distributor hæc beneficia requirentia residentiam, veluti stipendia laboris & meritorum, expendere iustè seu illas à justitiâ distributivâ non potest; & conferendo plura uni) potest illa conjungere in uno. Et si ista motiva seu causæ sufficienti ad relaxandum jus divinum, seu potius ad declarandum, illud hic & nunc non obligare, ex quo jure oritur residentia Parochorum, sufficientia quoque erunt ad interpretandam vel immutandam testatorum, residentiam in utroque beneficio requirentium, voluntatem. Hurt. *loc. cit. §. 7. n. 2.* Nihilominus circa quasdam harum causarum in particulari quia majus potest esse dubium, hinc majoris explicationis gratiâ fit

Questio 74. In specie, an, & qualiter sufficiat ad dispensandum nobilitas & claritas generis, ac præcipuè sola, ubi est absque literaturâ?

Respondeo primò: saltem, si sermo est de beneficiis simplicibus, puta Canonicatibus, dignitatibus servitoriis vel non servitoriis, motivum sufficiens videtur nobilitas, quia in his non requiritur literaturâ, sed ut Papa dispenset in residentia, præscriptâ à jure Canonico, & ob hoc motivum nobilitatis duntaxat ratio postulat, ut in pluralitate relaxetur jus naturale ad distributionem prudentem faciendam, Quin & in beneficiis curatis, ad hoc movet nobilitas, ut si inter nobilem & plebeum sit ferè æqualis literaturâ, beneficiû da-

ri debeat nobili, ita ferè verbò tenus Hurt. *de rescrip. l. 6. resol. 6. §. 7. n. 12. & 13.* citans Abb. in *caudam. 2. de elect. nu. 26.* Felin. in *c. aded. de rescrip. contra Barbof. in collectan. ad c. de multa. nu. 18.* qui id simpliciter negat. Negat tamen etiam id ipsum, nimirum nobilitatem sine literaturâ ad hæc sufficere, dum sermo est de curatis, Hurt. *loc. cit. n. 10. & 11.* eò quòd in his potissimum attendatur literaturâ, & collatio illorum facta illiterato sit nulla, ut dicitur notare Canonistas *ad c. grave nimis. de præb. & hodie id certum sit, cum ex decreto Trid. & constitut. Pii V. hæc beneficia non dentur sine concursu dignioribus, sed de hoc aliàs.*

2. Respondeo secundò: videri quoque claritatem illam generis non sufficere, ut dispensative conferantur uni plurima, seu ut fiat in uno coarctatio illa beneficiorum, quorum singula sufficerent ad alios, etsi inferioris nobilitatis, satis laudæ alendos. Azor, p. 2. l. 6. c. 12. q. 8. cujus verba subjicio: *sed quid de eo dicendum, cui conferuntur tot beneficia eo solùm nomine, quia filius est vel nepos regis, vel alius cuius alterius principis? Respondeo Paulum II. teste Majorè, cum rogaretur, ut cuidam duos Episcopatus simul concederet, quia filius cuiusdam regis esset, ita respondisse, non darem, etiamsi filius Dei fuisset; rem sane pontifex exaggeravit, sed mens tamen ejus plurimum cum rectâ ratione congruebat: quid enim cogit, ut tot in uno beneficia colligantur & coarctentur; cum multa alia remedia non desint, ex quibus etiam filius regis honestè & commodè sustentari possit, ne tot Clerici, imò Episcopi & alii his superiores, aliqui etiam de Ecclesia bene meriti, esuriant, & quodammodo mendicare cogantur etiam patrimonii exhaustis planè non potest non esse periculum, cum nimia in uno beneficiorum multitudine cumuletur, inde enim ambitio & avaricia occasio arripitur, & crescente beneficiorum multitudine augetur famulus, fastus, pompa &c. Subjungo denique verba S. Bernardi, Ep. 271. ad Theobaldum Comitem: honores & dignitates Ecclesiasticas non ignoro debere iis, qui eas dignè, & secundùm Deum administrare & volunt, & possunt: porro eas acquiri parvulo filio vestro precibus meis vel vestris, nec vobis iustum, nec mihi tutum esse noveritis; nam nec cuiquam vel adulto plures in pluribus Ecclesiis habere licet, nisi dispensative ob magnam Ecclesie necessitatem, vel personarum utilitatem &c. Præciscendo tamen ab ista nimia coarctatione, & respectu curatorum à carentia literaturæ, saltem omnis, vel hoc ipso, quòd quis regis filius sit, posse ei conferre plura etiam curata, satis indicat Joannes 22. in *sua extravag. Execrabilis*; ubi postquam sanxisset, ne quis acciperet vel retineret plures dignitates, personatus, officia, & beneficia, quibus inest animarum cura, excipit regis filios, utpote ob sublimitatem eorum, & generis claritatem, ut inquit Papa, potioris prærogativæ gratiâ attollendos. Azor, *loc. cit. l. 2. q. 2. in fine.* Idem de nepotibus Papa tradit Hurt. *loc. cit. l. 6. resol. 6. subres. 4. n. 2. & 3.* eò quòd per hoc, quòd quis evehatur ad papatum, ejus quoque domus hoc ipso ad magnum splendorem evehatur, à quo ne decidat, nepotes tales meritò exigunt splendidius & opulentius sustentari. quod ipsum quoque confirmari potest exemplo Pii secundi pontificis aliàs piissimi & doctissimi, qui, ut testatur idem Hurt. *subresol. 2. nu. 3.* moriturus nepotes suos juxta qualitatem suam pauperes commendavit collegio Cardinalium, ut qui eligeretur Papa, eos juvaret beneficiis Ecclesiasticis; quamvis vel hoc ipso potius pro causa hic pontifex prætenderet sua merita; adducit enim hoc exemplum*

Hurt.

Hurt. ut prober causam sufficientem multiplicandi in aliquo beneficia, esse, quod sit filius vel frater alicujus bene meriti de Ecclesia vel populo; quod ipsum ait doceri à Navar. *Miscellan.* 44. n. 80. Adeo que jam splendidior sustentatio alicujus, jam ante evecti ad statum illustriorem, non verò per ipsam collationem plurium illorum beneficiorum ad illum evecti, videtur esse causa sufficiens laxandi jus naturale conferendo plura uni. Monet tamen idem Hurt. cavendum esse illam nimiam in tali nepote Pontificis coacervationem beneficiorum, & tot solum conferenda, quor dictaverit prudens judicium à sanguine proprio nò excoactum.

Questio 75. An sola Cardinalitia dignitas sit justa causa, ob quam Cardinali plura beneficia conferantur?

Respondeo affirmativè: idque multò magis quam regis filio, utpote, ut in eadem *extray.* illos pariter ac prius excipiendo, ait Papa idem, qui circa Papam, & in hoc universali Ecclesiæ serviendo singularum Ecclesiarum commoditatibus se impendunt; ac cum Cardinalatus sit præcipua dignitas in Ecclesiâ, conveniens est, ut reditus status sui, vitæque conditioni congruentes habeat. Azor. *cit.* c. 12. q. 5. ubi etiam, quod insuper accedere possint ad dignitatem Cardinalitiam aliæ causæ justæ, ut si sit regis vel principis filius, frater, nepos, si sit insignis literaturæ, industria, virtutis.

Questio 76. An sit sufficiens causa conferendi alicui plura beneficia, vel dispensandi, ut plura ei conferantur, nempe ab alio inferiore collatore, ut eorum fructus largius in pauperes erogentur, v. g. dum scitur illos eorum fructus impensurum in pauperes, aliove pios usus, retentis sibi solum necessariis ad decentem sustentationem?

Respondent affirmativè Hurt. *loc. cit.* l. 6. *resol.* 6. *subresol.* 1. citans Cardin. in *clem. gratia. de rescrip.* in 12. C. de Lugoto, l. de *justi. d.* 4. s. 4. n. 58. Filiuc. *tr.* 41. c. 7. n. 57. quibus accedit Nav. *tr. de orat. Miscell.* 65. citatus ab Azor. p. 2. l. 6. c. 22. q. 3. ubi justam arbitratur causam, ut jus relaxetur in eo, ut plura ei conferantur, qui fructus beneficiorum in pios usus impendit; quamvis in *Man. ca.* 25. n. 128. censet intentionem illam provisi jam pluribus talibus beneficiis, & verâ ejus executionem esse causam justam, ut ea plura jam antè obteuta retineat (pro quo etiam solo citatur ab Hurt. *loc. cit.* num. 2. ubi etiam is dicit, videri hoc ipsum approbati à S. Tho. *quodlib.* 9. a. 15. dum ibi reprobatur contrariam intentionem, habendi nimirum plura tantum ad majorem splendorem victus, vestium, famulorum &c.) non tamen ut denuo plura ei conferantur, & ab eo recipiantur, prout refertur ab Azor. His tamen contrarium, seu negativam tenet ipse Azor. *loc. cit.* cum Abb. & pluribus aliis; quibus, ut ait Azor, meritò hæc causa minimè probatur; eò quod & alii sint clerici, qui beneficiorum illorum fructus in bonos usus infunderent. Quin etiam, quod addo, quod etiam sit pius, si non magis pius usus, dum ea beneficia plura in plures divisa eorum fructus toti ab iis indecentem sui sustentationem absumuntur, reddendo iterum deo horarum preces & sacrificia, quod alii pauperes, saltem ex obligatione, non facient. Quod

si tamen nulli extarent clerici, qui eos fructus piè erogent, subest causa, cur iis plura conferantur; non quia iis, quibus ea conferuntur, utiliter fructus infundant; sed quia desunt clerici idonei, ut in provinciis, ubi hæretici dominantur, qui fructus beneficiorum sibi sumunt ac devorant. Azor. *loc. cit.*

Questio 77. An sit sufficiens motivum dispensandi, seu laxandi in hoc jus, etiam dum illud est justitia distributiva, in conferendo uni plura beneficia, quod is habeat parentes, fratres, nepotes ex fratre vel sorore indigentes, vel etiam amicum, cui multa debet?

1. Respondeo ad primum affirmativè: ita expressè Navar. *Miscell.* 17. nu. 76. & *Miscellan.* 44. n. 76. ubi: Papa post concilium dispensare potest, ut quis habeat plura beneficia, quorum unum ei sufficit, eò quod habeat parètes, fratres, sorores, nepotes, vel alios cognatos pauperes, quos eum oportet alere, collocare, vel in aliquam viam salutis æternæ dirigere &c. sequitur Hurt. *loc. cit.* *subresol.* 2. n. 1. Azor. *cit.* c. 12. 44. ut enim beneficium dicatur sufficiens, debet ex ejus fructibus posse sumere, quæ sibi & suis necessaria, adeo que eo ipso, quod clericus habeat parentes, fratres &c. egentes; beneficium, quod aliis ei soli esset sufficiens, dici non potest sufficiens, Azor. *ibid.* & patet ex dictis supra ex eodem Azor. & Castrop. aliisque, dum tales pertinent ad familiam beneficiati.

2. Respondet quoque ad alterum; nimirum de habente talem amicum, affirmativè Hurt. *loc. cit.* n. 3. & *subresol.* 4. n. 4. in specie ait: existimo, quod sufficiens motivum relaxandi in hoc jus naturale sit, quod Papa amico suo ante Papatum collata in se ab eo beneficia compenset, & gratum se ostendat.

Questio 78. An ipsa Papa liberalitas sit sufficiens causa dispensandi in hoc?

Respondet affirmativè, Hurt. *loc. cit.* *resol.* 6. q. 2. n. 14. ubi ait: Præpositus ad e. per venerabilem, qui filii sint legitimi, Felin. & alii, quos ibidem citat, dicunt, quod ipsa liberalitas Papæ sit sufficiens ratio dispensandi contra jus, juxta c. cum vestis. de concess. *præb.* ubi dicitur ex indulgentia specialis, vel alia justa causâ; quæ doctrina non solum tenet in relaxatione juris divini, cum liberalitas maxime deceat principem ex ipsa ratione naturali. ita ille.

Questio 79. An etiam Episcopus, aut etiam Legatus à latere Papæ possit dispensare in pluralitate beneficiorum, saltem simplicium, existentium in diversis Ecclesiis, quorum unum sufficiens est, dum adest aliis justa causa disponendi?

1. Respondeo ad primum negativè: idque etiam si habere aut conferre istiusmodi plura non esset lege naturæ vetitum; patet hoc ipsum ex Trid. quod uti & jus commune, laxare non potest Episcopus, nisi in causis ipsi in jure concessis. Castrop. *d.* 6. p. 3. s. 6. n. 28. Azor. *cit.* c. 12. q. 6. Pirh. *ad tit. de præb.* n. 182. Hurt. *loc. cit.* *resol.* 6. s. 1. n. 20. citantes Abb. in c. de multa. Garc. p. 11. c. 5. n. 371. & 169. citans quàm plurimos alios. Less. *de just.* l. 2. c. 34. n. 150. (ubi dat rationem cur Episcopus, etiam si